

Άρειος Πάγος 485/2015 (Ζ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Πηγή:

http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=8HGTQVWX3WUDCQU411ZVONRSEHMFVK&apof=485_2015

Θέμα

Ανθρωποκτονία από αμέλεια.

Περίληψη:

Ανθρωποκτονία από αμέλεια - Εργατ. ατύχημα. Απορρίπτει Αίτηση Αναίρεσης 2 κατηγορών, ως αβάσιμη.

Αβάσιμοι οι από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Β, Δ και Ε ΚΠΔ λόγοι αναίρεσης, για έλλειψη ακροάσεως και ειδικής αιτιολογίας και για εσφαλμένη εφαρμογή και ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης.

Αριθμός 485/2015

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Ζ' ΠΟΙΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Παναγιώτη Ρουμπή, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Κωνσταντίνο Φράγκο - Εισηγητή, Ιωάννη Γιαννακόπουλο, Βασίλειο Καπελούζο και Πάνο Πετρόπουλο, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του την 1η Απριλίου 2015, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Παναγιώτη Καραγιάννη (γιατί κωλύεται η Εισαγγελέας) και του Γραμματέως Χρήστου Πήτα, για να δικάσει την αίτηση των αναιρεσιόντων - κατηγορουμένων: 1) Α. Σ. του Β., κατοίκου ... και 2) Α. Μ. του Π., κατοίκου Κοζάνης, που εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Ιωάννη Μανιάτη, για αναίρεση της υπ' αριθ. 228/2014 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Δυτικής Μακεδονίας. Με πολιτικώς ενάγουσα την Γ. Τ. του Χ., κάτοικο ..., που εκπροσωπήθηκε από την πληρεξουσία δικηγόρο της Ζαφειρία Μπαϊκούση - Κάτσιου.

Το Τριμελές Εφετείο Δυτικής Μακεδονίας με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή, και οι αναιρεσείοντες - κατηγορούμενοι ζητούν την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην από 10 Δεκεμβρίου 2014 αίτησή τους αναίρέσεως, η οποία καταχωρίστηκε στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 1244/2014.

Αφού άκουσε

Τους πληρεξούσιους δικηγόρους των διαδίκων, που ζήτησαν όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να απορριφθεί η προκείμενη αίτηση αναίρεσης.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά τη διάταξη του άρθρου 302 παρ. 1 του ΠΚ, "όποιος επιφέρει από αμέλεια το θάνατο άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών" και κατά τη διάταξη του άρθρου 28 του ΠΚ, "από αμέλεια πράττει όποιος, από έλλειψη της προσοχής, την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει, είτε δεν πρόβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα, που προκάλεσε η πράξη του, είτε το πρόβλεψε ως δυνατό, πίστεψε όμως ότι δεν θα επερχόταν". Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του προβλεπόμενου από αυτές εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια απαιτείται αντικειμενικά μεν πρόκληση θανάτωσης άλλου, υποκειμενικά δε, α) μη καταβολή από το δράστη της επιβαλλόμενης, κατ' αντικειμενική κρίση, προσοχής, την οποία κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος οφείλει υπό τις ίδιες περιστάσεις να καταβάλει, βάσει των νομικών κανόνων, των συνηθειών που επικρατούν στις συναλλαγές και της κοινής πείρας και λογικής και β) δυνατότητα αυτού, βάσει των προσωπικών περιστάσεων, γνώσεων και ικανοτήτων, να προβλέψει και αποφύγει το αξιόποιο αποτέλεσμα, το οποίο από έλλειψη της προαναφερόμενης προσοχής, είτε δεν προέβλεψε (άνευ συνειδήσεως αμέλεια), είτε το προέβλεψε ως δυνατό, πίστευε όμως ότι δεν θα επερχόταν (συνειδητή αμέλεια) και γ) να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της πράξης ή παράλειψης του δράστη και του επελθόντος αποτελέσματος (βλ. Ολ.ΑΠ 3/2012). Εξάλλου, η καταδικαστική απόφαση έχει την απαιτούμενη από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει τον προβλεπόμενο από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' του ίδιου Κώδικα λόγο αναίρέσεως όταν εκτίθενται σε

αυτή με σαφήνεια και πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος για το οποίο καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος και αναφέρονται οι αποδείξεις που τα θεμελιώνουν και οι νομικοί συλλογισμοί με βάση τους οποίους υπήχθησαν τα περιστατικά που αποδείχθηκαν στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφαρμόστηκε. Για την ύπαρξη τέτοιας αιτιολογίας είναι παραδεκτή η αλληλοσυμπλήρωση του αιτιολογικού με τα διατακτικό, που αποτελούν ενιαίο σύνολο και σε σχέση με τα αποδεικτικά μέσα πρέπει να προκύπτει από την απόφαση με βεβαιότητα, ότι έχουν ληφθεί υπόψη και εκτιμηθεί όλα τα αποδεικτικά μέσα στο σύνολο τους και όχι μόνο ορισμένα από αυτά. Για τη βεβαιότητα δε αυτή αρκεί να μνημονεύονται όλα έστω κατά το είδος τους (μάρτυρες, έγγραφα κ.λπ.) χωρίς ανάγκη ειδικότερης αναφοράς τους και μνείας του τι προέκυψε χωριστά από καθένα από αυτά, ενώ το γεγονός ότι εξάγονται ορισμένα μόνον αποδεικτικά μέσα από αυτά, δεν υποδηλώνει ότι δεν λήφθηκαν υπόψη τα άλλα. Περαιτέρω, εσφαλμένη ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης υπάρχει, όταν ο δικαστής αποδίδει σ' αυτήν διαφορετική έννοια από εκείνη που πράγματι έχει, εσφαλμένη δε εφαρμογή, όταν ο δικαστής δεν υπήγαγε σωστά τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία δέχθηκε, στη διάταξη που εφαρμόστηκε. Περίπτωση δε εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διάταξης, που συνιστά λόγο αναίρεσης, κατ' άρθρο 510 παρ. 1 στοιχείο Ε ΚΠΔ, υπάρχει και όταν η παραβίαση λαμβάνει χώρα εκ πλαγίου, γιατί δεν αναφέρονται στην απόφαση με σαφήνεια, πληρότητα και συγκεκριμένο τρόπο τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν κατά την κρίση του δικαστηρίου ή κατά την έκθεση αυτών υπάρχει αντίφαση, είτε στην ίδια αιτιολογία, είτε μεταξύ της αιτιολογίας και του διατακτικού της απόφασης, ώστε να μην είναι εφικτός ο έλεγχος από τον Άρειο Πάγο, για την ορθή εφαρμογή του νόμου.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τη με αρ. 228/2014 προσβαλλόμενη απόφαση και τα πρακτικά της, το δικάσαν κατ' έφεση Τριμελές Εφετείο (Πλημμελημάτων) Δυτικής Μακεδονίας, δέχθηκε στο αιτιολογικό του, ότι από τα μνημονευόμενα σε αυτή, κατά το είδος τους, αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκαν, κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, κατά πιστή μεταφορά, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: "Δυνάμει της υπ' αριθμ. 12/2006 συμβάσεως, που καταρτίστηκε την 3-11-2006, στον ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου, η ΔΕΗ ΑΕ, νομίμως εκπροσωπούμενη από τον Διευθυντή ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου, ανέθεσε, μετά από δημοπρασία, στον Σ. Δ. (πρώτο των κατηγορουμένων) την εκτέλεση του έργου

"ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΦΥΡΙΩΝ ΚΡΟΥΣΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΥΡΜΑΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΣΤΑΤΙΚΩΝ (Η/Σ) ΦΙΛΤΡΩΝ ΜΟΝΑΔΟΣ V" και πιο συγκεκριμένα την αντικατάσταση των μηχανισμών κίνησης σφυριών κρούσης πλαισίου συρμάτων, οι οποίοι βρίσκονται εγκατεστημένοι μέσα στα ηλεκτροστατικά φίλτρα της μονάδας V σε δύο σειρές των 40 μηχανισμών. Οι 40 μηχανισμοί βρίσκονταν στο υψόμετρο των +23,807 μέτρων και οι άλλοι 40 μηχανισμοί στο υψόμετρο των +31,222 μέτρων. Ακριβώς κάτω από τα παραπάνω ζεύγη των μηχανισμών υπάρχουν αντίστοιχες χοάνες τέφρας, στο κάτω μέρος των οποίων υπάρχουν θυρίδες καθαρισμού αυτών(σε ύψος 12,36 μέτρων από το έδαφος). Σύμφωνα με την τεχνική προδιαγραφή του παραπάνω έργου μετά το πέρας των εργασιών αντικαταστάσεως των μηχανισμών κίνησης, κατά την λεπτομερώς διαγραφόμενη εκεί διαδικασία (1.κατασκευή ικριώματος, 2.αφαίρεση των τεσσάρων λαμών, 3. Αφαίρεση των δύο συνδέσμων ... κλπ.) θα πραγματοποιούνταν από τον ανάδοχο έλεγχος της λειτουργίας των μηχανισμών και μετά την επιτυχή έκβαση του ελέγχου λειτουργίας θα έπρεπε "να γίνει έλεγχος και καθαρισμός από όλα τα τυχόν ξεχασμένα μεταλλικά ή άλλα αντικείμενα: α) στο εσωτερικό των φίλτρων(κύρια αυτά τα αντικείμενα που μπορεί να προκαλέσουν βραχυκυκλώματα στα φίλτρα), β) των χοανών σε συνεργασία με τον Σταθμό, γ) εξωτερικά των φίλτρων". Ο πρώτος των κατηγορουμένων κατά τους όρους της προαναφερθείσες συμβάσεως δεν είχε αναλάβει συλλήβδην την υποχρέωση καθαρισμού των χοανών, που, όπως προελέχθη, βρίσκονταν κάτωθι των μηχανισμών κίνησης σφυριών κρούσης πλαισίου συρμάτων, αλλά τον καθαρισμό των φίλτρων (εσωτερικά και εξωτερικά) και των χοανών από τυχόν αντικείμενα (μεταλλικά ή άλλα). Είναι προφανές ότι αν είχε αναλάβει την υποχρέωση καθαρισμού των χοανών και από την τέφρα που επικολλάται στα τοιχώματα τους, εργασίας που δεν άπτεται της επαγγελματικής του ιδιότητας ως μηχανολόγος μηχανικού, θα γινόταν σαφής αναφορά στην σύμβαση. Ο καθαρισμός των χοανών από την επικολλημένη στα τοιχώματα αυτών τέφρα ανήκε στην δικαιοδοσία της ΔΕΗ, γεγονός μη αμφισβητούμενο και από την ίδια την ΔΕΗ (βλ. 8884/5-6-2007 έγγραφο ΔΕΗ /ΚΛΑΔΟΣ ΑΗΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ προς Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας ("...", 4.ο όρος της τεχνικής περιγραφής "καθαρισμός των χοανών (από τον εργολάβο) σε συνεργασία με τον σταθμό"... αφορά τις εργασίες για καθαρισμό των χοανών από μεταλλικά αντικείμενα και μόνο ..."). Στην διακήρυξη του έργου και στην επίδικη σύμβαση που υπεγράφη μεταξύ της ΔΕΗ και του πρώτου κατηγορουμένου προβλέπονταν απολογιστικές ώρες εκτέλεσης εργασιών τεχνίτη και

βοηθού τεχνίτη, οι οποίες αφορούσαν σε απρόβλεπτες και έκτακτες εργασίες (τεχνικές ή απλά εργατικές) που προκύπτουν στην φάση της υλοποίησης του έργου. Οι εργασίες της ως άνω εργολαβίας άρχισαν την 24-4-2007. Την 4-5-2007 ο εργολάβος Σ. Δ. προσέλαβε τον Μ. Μ. με την ειδικότητα του μονταδόρου (συναρμολογητή μεταλλικών κατασκευών). Από την πρώτη ημέρα ο Δ. Σ. παραχώρησε (δάνεισε) τον ανωτέρω εργαζόμενο μαζί με τον Η. Ν. στην ΔΕΗ προκειμένου να εκτελέσουν απολογιστικές εργασίες τεχνίτη και βοηθού τεχνίτη, κατά τα προβλεπόμενα στην διακήρυξη του έργου. Στο Σχέδιο Ασφαλείας και Υγείας (ΣΑΥ) που υπέβαλε, κατά τους όρους του πδ 305/1995 ο ανάδοχος στην ΔΕΗ προ της ενάρξεως του έργου αναφορικά με τους κινδύνους που ενδέχεται να εμφανιστούν κατά την εκτέλεση του έργου και τα μέτρα για την πρόληψη και αποτροπή των κινδύνων και γενικά για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, ρητώς αναφέρεται ότι "όλα τα παραπάνω ισχύουν για το άνωθεν έργο, όσον αφορά τις εργατώρες θα πρέπει να υπάρχουν εργοδηγοί της ΔΕΗ υπεύθυνοι να καθοδηγούν το προσωπικό μας και να ελέγχουν την εργασία". Ο Μ. Μ. και ο Η. Ν. ως συνεργείο την 8-5-2007 ασχολούνταν, όπως και τις προηγούμενες τρεις-τέσσερις ημέρες, με τον καθαρισμό των χοανών των ηλεκτροστατικών φίλτρων της V μονάδας στο επίπεδο των +12 μέτρων με την βοήθεια ειδικού αναρροφητικού οχήματος (σκούπας), που το χειριζόταν ο Α. Ζ. από τον ΑΗΣ Πτολεμαΐδας. Το αναρροφητικό όχημα βρισκόταν στο επίπεδο των 0 μέτρων, δηλαδή στο δάπεδο. Από το σημείο της απολήξεως των χοανών μέχρι το δάπεδο υπάρχει μόνιμο δίκτυο σωληνώσεων, όπου "πάει και κουμπώνει η σκούπα". Σε απόσταση περίπου 15-20 μέτρων από το σημείο όπου εργάζονταν οι ανωτέρω (Μ., Η.), άλλο συνεργείο αποτελούμενο από εργαζόμενους της ΔΕΗ/ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου, εκτελούσε την ίδια εργασία καθαρισμού χοανών με την βοήθεια άλλου αναρροφητικού οχήματος, το οποίο χειριζόταν ο Θ. Ν.. Στις παραπάνω χοάνες(80 συνολικά) κατά την ετήσια αδιάκοπη λειτουργία της μονάδας επικάθονται και προσκολλούνται στα τοιχώματα τους σε άλλες μικρές και σε άλλες αρκετά μεγάλες ποσότητες τέφρας. Περί ώρα 14.40' της ημέρας εκείνης και αφού είχε προηγηθεί ο καθαρισμός περίπου είκοσι χοανών εκ μέρους των ανωτέρω, κατά τον καθαρισμό μιας χοάνης ο Μ. Μ. διαπίστωσε - δια μέσου της κυκλικής θυρίδας καθαρισμού της χοάνης που υπάρχει στο κάτω μέρος αυτής, διαμέτρου περίπου 70-80 εκατοστών περίπου, η οποία άνοιξε με ένα κλειδί που τους είχε δώσει ο Θ.Ν.- ότι στα εσωτερικά της τοιχώματα ήταν επικολλημένες μεγάλες ποσότητες τέφρας και εισήλθε μέσα στην χοάνη από το ως άνω στόμιο-

ανθρωποθυρίδα για να ξύσει με ξύστρα ,μήκους περίπου 3,5 μέτρων, που τους είχε χορηγήσει τις προηγούμενες ημέρες ο Θ. Ν., υπάλληλος της ΔΕΗ, την κολλημένη τέφρα και να την κατακρημνίσει, ενώ ο Η. ήταν ακριβώς έξω από το στόμιο με τον προβολέα, που τους είχε δώσει ο Θ. Ν.. Με το πρώτο ξύσιμο που έκανε ο Μ. Μ., αποκολλήθηκε από τα τοιχώματα μεγάλη ποσότητα τέφρας και τον καταπλάκωσε με αποτέλεσμα να επέλθει ο θάνατος του από ασφυξία. Υπαίτιοι του ως άνω θανάσιμου τραυματισμού του Μ. Μ. είναι οι 2ος και 5ος των κατηγορουμένων, ενώ, τους λοιπούς κατηγορουμένους δεν τους βαρύνει κάποια ευθύνη στην πρόκληση του ως άνω δυστυχήματος. Ειδικότερα ο δεύτερος κατηγορούμενος (Α. Σ.) ως επιβλέπων μηχανικός της ΔΕΗ ΑΕ, στα καθήκοντα του οποίου περιλαμβανόταν η παρακολούθηση και ο έλεγχος της ποιότητας και ποσότητας των εργασιών, και ως υπεύθυνος για τον καθαρισμό των χοανών, και ο Α. Μ. (πέμπτος κατηγορούμενος) ως τεχνικός ασφαλείας, δεν επιμελήθηκαν, σύμφωνα με τις υποδείξεις και οδηγίες υγιεινής και ασφαλείας του νόμου και της Επιθεώρησης Εργασίας, των αναγκαίων μέτρων ασφαλείας και πιο συγκεκριμένα ο δεύτερος κατηγορούμενος υπό την ως άνω ιδιότητα δεν επέβλεπε, ως όφειλε, την εφαρμογή της μελέτης των μέτρων ασφαλείας που αναφέρεται στο άρθρο 6 του ν. 1396/1983, ούτε έδωσε σχετικές οδηγίες ενόψει της επικινδυνότητας του έργου, ούτε συνέταξε μελέτη για την αναπροσαρμογή των προβλεπόμενων μέτρων ασφαλείας. Επιπροσθέτως δεν μερίμνησε ώστε η ως άνω θυρίδα να είναι κλεισμένη με ασφάλεια (άνοιγε εύκολα με ένα απλό γαλλικό κλειδί), ούτε τοποθέτησε, ως όφειλε (βλ. άρθρο 95 πδ 1073/1981), σχετική επισήμανση επ' αυτής λόγω της επικινδυνότητας της, αφού απαγορευόταν η είσοδος εντός των χοανών. Ο ανωτέρω μολονότι ήταν επιβλέπων μηχανικός δεν ήταν παρών κατά την διαδικασία καθαρισμού των χοανών από την τέφρα, την οποία πραγματοποιούσαν, τα ως άνω συνεργεία χωρίς καμία ουσιαστική εποπτεία, καθοδηγούμενα υποτυπωδώς από τους χειριστές των αναρροφητικών οχημάτων. Εάν ήταν παρών ή είχε ορίσει υπεύθυνο εργοδηγό, ο οποίος θα καθοδηγούσε τους εργαζομένους, ασφαλώς θα είχε αποφευχθεί το ως άνω ατύχημα, αφού θα είχε αποτραπεί η είσοδος του ως άνω θανόντος στην χοάνη. Περαιτέρω ο πέμπτος κατηγορούμενος, ως τεχνικός ασφαλείας δεν επέβλεπε, ως όφειλε, τη εργασία που παρείχε ο θανών Μ. Μ. και δεν μερίμνησε για την τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφαλείας, ούτε ενημέρωσε καθ'οιονδήποτε τρόπο τον ανωτέρω θανόντα, ούτε τον καθοδήγησε σχετικώς για την αποτροπή του κινδύνου που συνεπαγόταν η ως άνω εργασία του. Ο ανωτέρω ως εκ της ιδιότητος του όφειλε να ελέγχει την ασφάλεια των

μεθόδων εργασίας και να επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας της ως άνω εργασίας καθαρισμού των χοανών από την τέφρα και προλήψεως των ατυχημάτων, ενημερώνοντας σχετικά τους αρμοδίους προϊσταμένους των τμημάτων ή την διεύθυνση της επιχειρήσεως και να μεριμνά ώστε οι εργαζόμενοι να τηρούν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και να τους ενημερώνει και καθοδηγεί για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου (βλ. άρθρο 7 ν. 1568/1985). Ο χώρος όπου έλαβε χώραν το προπεριγραφέν ατύχημα καθώς και η πραγματοποιούμενη εργασία καθαρισμού των χοανών από την τέφρα, όπως προελέχθη, ανήκε στην δικαιοδοσία της ΔΕΗ. Ο ανάδοχος του έργου δεν είχε αναλάβει, καμία συμβατική δέσμευση να προβεί στον καθαρισμό των χοανών από την τέφρα. Ο ανωτέρω είχε αναλάβει την υποχρέωση -σε συνεργασία με τον σταθμό- να καθαρίσει τις χοάνες από όλα τα τυχόν ξεχασμένα μεταλλικά ή άλλα αντικείμενα. Για να υλοποιήσει αυτήν την συμβατική του υποχρέωση, η οποία θα πραγματοποιόταν από την ως άνω θυρίδα με ειδικό μαγνήτη (βλ. κατάθεση Σ. Β.), έπρεπε να προηγηθεί ο καθαρισμός των χοανών από την επικολημένη επ' αυτών τέφρα. Ο ανάδοχος, κληθείς από τον επιβλέποντα μηχανικό της ΔΕΗ Α. Σ., ο οποίος του ζήτησε "να δώσει δύο άτομα για τον καθαρισμό της τέφρας από τις χοάνες", δάνεισε τους προαναφερόμενους εργάτες του (Μ., Η.) προς την ΔΕΗ. Η εν λόγω συμφωνία μεταξύ εργοδότη (πρώτου κατηγορουμένου) και μισθωτών (Μ., Η.), βάσει της οποίας ο εργοδότης παραχώρησε με τη μορφή δανεισμού εργαζομένου τους ως άνω μισθωτούς σε τρίτον(εν προκειμένω προς την ΔΕΗ) προς τον οποίο αυτοί θα παρείχαν την εργασία τους είναι επιτρεπτή και νόμιμη, εφόσον υπήρξε σιωπηρή συναίνεση των εργαζομένων, συναγόμενη από τη συμπεριφορά τους, δοθέντος ότι αυτοί αποδείχθηκε ότι προσέρχονταν και προσέφεραν την εργασία τους στον τρίτο (361, 648 και 651 του ΑΚ , βλ. ΑΠ 286/1994). Η παραπάνω κρίση του δικαστηρίου ενισχύεται από σαφή κατάθεση του μοναδικού αυτόπτους μάρτυρος Ν. Η., ο οποίος, μεταξύ των άλλων, κατέθεσε ότι "μαζί δουλεύαμε με τον θανόντα. Την πρώτη μέρα πήγαμε και βρήκαμε τον Σ. και μας πήγε στον Ν....μας πήγε στον Ν. που ήταν υπάλληλος της ΔΕΗ και μας έλεγε τί θα κάνουμε και πώς θα το κάνουμε ο Ν. επί οκτώ ημέρες που ήμασταν εκεί μας έλεγε τι να κάνουμε ... Η δουλειά μας ήταν να καθαρίζουμε την τέφρα στις χοάνες., υπό την καθοδήγηση του Ν....την πρώτη ημέρα που πήγαμε ο Σ. μας πήγε στο Ν. και μας άφησε στο Ν. και κάναμε ό,τι μας έλεγε ο Ν. ...". Η ΔΕΗ, δια των ως άνω αρμοδίων οργάνων της (επιβλέποντος μηχανικού και τεχνικού ασφαλείας) ως κυρία του έργου και της επιχειρήσεως, εντός της οποίας

εκτελούνταν το παραπάνω έργο του καθαρισμού των χοανών από την τέφρα, είχε εκ του νόμου και της συμβάσεως την ευθύνη για την διοίκηση και επίβλεψη των σχετικών εργασιών και την λήψη και τήρηση των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας των εργαζομένων, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν και ο ανωτέρω θανάτων Μ. Μ.. Η ΔΕΗ προς την οποία παραχωρήθηκε ο ανωτέρω μισθωτός ως έμμεσος εργοδότης ασκούσε κατά την διάρκεια της παραχωρήσεως το διευθυντικό δικαίωμα με τους περιορισμούς και το περιεχόμενο που θα το ασκούσε ο αρχικός εργοδότης. Την κατά δανεισμό (δευτερογενή) εργοδότη(ΔΕΗ) όμως εβάρυναν οι υποχρεώσεις σεβασμού των όρων δημόσιας τάξεως που ισχύουν κατά την εκτέλεση της εργασίας και η τήρηση της ως άνω υποχρεώσεως προνοίας για την εξασφάλιση όρων και συνθηκών κατ' αυτήν για την προστασία της ζωής και της υγείας του κατά παραχώρηση μισθωτού (ΑΠ 1116/2011). Βάσει των προεκτεθέντων ο πρώτος των κατηγορουμένων δεν φέρει καμία ευθύνη στην πρόκληση του θανάτου του ως άνω παραχωρηθέντος υπ' αυτού προς την ΔΕΗ μισθωτού. Περαιτέρω από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία προέκυψε ότι ούτε οι τρίτος και τέταρτος των κατηγορουμένων φέρουν κάποια ευθύνη στην πρόκληση του ως άνω θανατηφόρου ατυχήματος. Ειδικότερα ο τρίτος των κατηγορουμένων (Ε. Χ.) ο οποίος ήταν εργοδηγός του συστήματος αποκομιδής τέφρας και ειδικότερα υπεύθυνος για την μεταφορά της προς τα ορυχεία, δεν είχε καμία εμπλοκή στην διαδικασία καθαρισμού των χοανών. Ο ανωτέρω, κατόπιν εντολής του τομέα λειτουργίας, απλώς "παραχώρησε τον οδηγό (ήτοι τον Θ. Ν.) στη ΔΕΗ για τον καθαρισμό" (βλ. απολογία του ενώπιον πρωτοβαθμίου), ενώ, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι αυτός ήταν υπεύθυνος για την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας, συντονισμού και καθοδήγησης της εργασίας του θανόντος. Τέλος, ο τέταρτος των κατηγορουμένων (Θ. Π.), διευθυντής και νόμιμος εκπρόσωπος του ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου, δεν αποδείχθηκε ότι δεν έλαβε τα αναγκαία ως εκ της ιδιότητός του μέτρα για την αποφυγή εκθέσεως του ως άνω εργαζομένου στον κίνδυνο και την απειλή της σωματικής του ακεραιότητας, αφού αυτός, ο οποίος κατά την ημέρα του συμβάντος απουσίαζε στην Αθήνα για υπηρεσιακούς λόγους, είχε ορίσει επιβλέποντα μηχανικό και τεχνικό ασφαλείας στην επιχείρηση, οι οποίοι, αν επιτελούσαν με αυξημένη προσοχή και επιμέλεια τα ανατεθειμένα σ' αυτούς καθήκοντα θα είχε αποτραπεί το παραπάνω θανατηφόρο ατύχημα. Συγκεκριμένη παράλειψη του ανωτέρω που να συναρτάται αιτιωδώς με τον επισυμβάντα ως άνω θάνατο του Μ. Μ. δεν αποδείχθηκε. Κατ'ακολουθίαν των προεκτεθέντων πρέπει να κηρυχθούν αθώοι της υπό στοιχ. Α αποδιδομένης

σ'αυτούς αξιόποινης πράξεως οι πρώτος, τρίτος και τέταρτος των κατηγορουμένων και ένοχοι για την εν λόγω πράξη οι δεύτερος και πέμπτος των κατηγορουμένων, να τους αναγνωρισθεί όμως η συνδρομή της ελαφρυντικής περιστάσεως του άρθρου 84 παρ.2α ΠΚ καθόσον αυτοί μέχρι τον χρόνο τελέσεως της ως άνω πράξεως, για την οποία κρίθηκαν ένοχοι, έζησαν έντιμη ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και γενικά κοινωνική ζωή. Αναφορικά με τις υπό στοιχ. Β έως και Ε πράξεις που αποδίδονται στους κατηγορουμένους, πρέπει να παύσει υφ' όρον η εκτέλεση της καταγνωσθείσας πρωτοδίκως ποινής (6 μήνες), σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4043/2012, κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στο διατακτικό".

Περαιτέρω το δικάσαν δευτεροβάθμιο δικαστήριο καταδίκασε τους κηρυχθέντες ενόχους δύο αναιρεσιόντες κατηγορούμενους, σε ποινή φυλακίσεως δεκαοκτώ (18) μηνών τον καθένα, για ανθρωποκτονία από αμέλεια με παράλειψη, την οποία ποινή ανέστειλε επί τριετία.

Με τις παραδοχές αυτές, η προσβαλλόμενη απόφαση, διέλαβε την απαιτούμενη από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκτίθενται σ' αυτή με πληρότητα σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του άνω εγκλήματος, της ανθρωποκτονίας από αμέλεια του θανόντος εργαζόμενου Μ. Μ., σε βάρος των δύο συνυπαίτιων αναιρεσιόντων, του Α. Μ. ως τεχνικού ασφαλείας του έργου και του Ά. Σ. ως επιβλέποντος μηχανικού της ΔΕΗ ΑΕ, για την οποία ανθρωποκτονία καταδικάστηκαν. Αναφέρονται επίσης οι αποδείξεις από τις οποίες το Εφετείο συνήγαγε τα περιστατικά αυτά και οι συλλογισμοί με βάση τους οποίους έκανε την υπαγωγή τους στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 26 παρ. 1 β, 28, 51, 53, 79, 302 παρ. 1 του ΠΚ σε συνδ. με άρθ. 12 παρ. 6 ΠΔ 305/1996, άρθ. 3 παρ. 1, 7 παρ. 4, 9 Ν. 1396/1983, άρθ. 7 παρ. 2 α, 25 παρ. 1, 26 παρ. 1, 32 παρ. 1, 3,5 του Ν. 1568/1985, άρθ. 7 παρ. 5, 6 γ, δ και 25 του Ν. 2224/1994, τις οποίες ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε και δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου, με ελλιπή, ή ασαφή, αντιφατική ή ενδοιαστική αιτιολογία, ενώ δεν ήταν αναγκαία κατά νόμο η αναλυτική παράθεση των αποδεικτικών μέσων και τι προκύπτει χωριστά από το καθένα και η απόφαση δε στερείται νόμιμης βάσης. Όσον αφορά τις ειδικότερες αιτιάσεις και λόγους αναιρέσεως των δύο αναιρεσιόντων, α) στο αιτιολογικό, αναφέρονται εμπειριστατωμένα και επαρκώς τα πραγματικά

περιστατικά που αποδείχθηκαν και στα οποία στηρίχθηκε το δικαστήριο για τη συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων της αξιόποινης πράξης της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, που υπέπεσαν οι δύο κατηγορούμενοι, υπό την ιδιότητά τους, του Α. Μ. ως τεχνικού ασφαλείας του έργου και του Α. Σ. ως επιβλέπωντος μηχανικού της ΔΕΗ ΑΕ, χαρακτηρίζεται η αμέλεια τους ως μη συνειδητή και αναφέρεται ότι η ιδιαίτερη νομική τους υποχρέωση, συνάγεται από την εγγυητική θέση αυτών, ως εκ του αναφερόμενου επαγγέλματός τους και της αναφερόμενης συγκεκριμένης θέσης ευθύνης που είχαν αναλάβει συμβατικά στο συγκεκριμένο έργο, της ΔΕΗ και όχι του αναδόχου εργολάβου, κατά την εκτέλεση του οποίου έγινε και το ατύχημα, υπόχρεοι σε τήρηση των υποδείξεων, των οδηγιών και των κανόνων ασφαλείας που ορίζει ο νόμος και η Επιθεώρηση Εργασίας και που αμφότεροι, επιβλέπων μηχανικός και τεχνικός ασφαλείας αντίστοιχα, αρμόδια όργανα της ΔΕΗ, παρέλειψαν, δεν επέβλεψαν και δεν καθοδήγησαν την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας και δεν επέβλεψαν την εργασία καθαρισμού των χοανών από την επικολημένη τέφρα που παρείχε ο θανών Μ. Μ. σε μηχανήματα της ΔΕΗ, για την αποτροπή του κινδύνου ατυχήματος που συνεπαγόταν η εργασία αυτή, β) όσον αφορά το γεγονός, όπως και κατά τις παραδοχές γίνεται δεκτό χωρίς αντιφάσεις, ότι με σύμβαση η ΔΕΗ είχε μεν αναθέσει με σύμβαση στον εργολάβο Δ. Σ. το έργο αντικατάστασης των μηχανισμών κίνησης σφυριών κρούσης πλαισίου συρμάτων, που βρίσκονται μέσα στα ηλεκτροστατικά φίλτρα της μονάδος και κάτω των οποίων υπάρχουν οι χοάνες τέφρας και οι θυρίδες καθαρισμού αυτών, μη συμπεριλαμβανομένης όμως υποχρέωσης του εργολάβου καθαρισμού των άνω χοανών και από την τέφρα, γι' αυτό και έγινε εκ μέρους του άνω εργολάβου δανεισμός των δύο εργατών του στη ΔΕΗ, μεταξύ των οποίων και του θύματος Μ. Μ., μονταδόρου, με συναίνεση των εργατών αυτών, εφόσον το ατύχημα συνέβη κατά το υπ'αυτού ξύσιμο των χοανών από την τέφρα η οποία και τον καταπλάκωσε και απεβίωσε από ασφυξία, έργο ευθύνης της ΔΕΗ, δεν αναιρεί την ευθύνη των δύο κατηγορουμένων, αφού κατά τις παραδοχές, μετά τον άνω δανεισμό των εργαζομένων που έγινε, αδιάφορα έγκυρα ή μη, σύμφωνα ή μη με τον ΑΚ και τον Κανονισμό Κατάστασης Προσωπικού της ΔΕΗ ή με το ν. 2190/1994 περί ΑΣΕΠ, οι δύο εργάτες προσέφεραν στην πραγματικότητα την εργασία τους στη ΔΕΗ, σε έργο και στο χώρο αυτής, υπό τις οδηγίες και επίβλεψη των δύο κατηγορουμένων υπαλλήλων της ΔΕΗ, που ήταν υπόχρεη στον άνω καθαρισμό των χοανών από την τέφρα, και ως κυρία του έργου και της επιχείρησης, είχε από το νόμο και τη σύμβαση

τη διοίκηση και την επίβλεψη του συγκεκριμένου έργου καθαρισμού των χοανών από την τέφρα και όφειλε δια των κατηγορουμένων υπαλλήλων της, ως έμμεση εργοδότης, να δώσει τις κατάλληλες οδηγίες και να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας των σε αυτή εργαζομένων, που δεν έλαβε για την προστασία των άνω εργαζομένων στην ανωτέρω επικίνδυνη εργασία που τους ανέθεσε. Υπό τις παραπάνω δε παραδοχές, δεν υπάρχει έλλειψη ακρόασης και σιγή απόρριψη, αφού το δικαστήριο απάντησε στον προβληθέντα ισχυρισμό των κατηγορουμένων για αποκλειστική ευθύνη τρίτου, του αναδόχου εργολάβου Δ. Σ. και της τεχνικού ασφαλείας Ε. Ζ. και για έλλειψη ευθύνης των αναιρεσειόντων αυτών, ως μισθωτών ΔΕΗ, ως εκ της μη ιδιότητας του θανόντος ως μισθωτού της ΔΕΗ (κατά τους αναιρεσειόντας), αλλά λόγω του παραπάνω γενομένου από το δικαστήριο δεκτού δανεισμού των εργατών στη ΔΕΗ, με τη συναίνεση αυτών, άρα δευτερογενώς εργοδότης και είναι αδιάφορο ότι οι εργασίες αυτές καθαρισμού των χοανών, έγιναν στα πλαίσια των εργασιών της σύμβασης έργου με τον ανωτέρω ανάδοχο εργολάβο Δ. Σ., η δε αιτίαση ότι δεν υπήρξε δανεισμός των άνω δύο εργαζομένων στη ΔΕΗ και ότι ο ανάδοχος όφειλε κατά τη σύμβαση να εκτελέσει τις άνω εργασίες καθαρισμού των χοανών, προσβάλλει την ανέλεγκτη αναιρετικά ουσιαστική κρίση του δικαστηρίου ότι έγινε νόμιμη συμφωνία δανεισμού εργαζομένων και ότι η ΔΕΗ ως δευτερογενής εργοδότης ασκούσε το διευθυντικό δικαίωμα κατά τη διάρκεια της παραχώρησης και εκ τούτου είχε κατά τις διατάξεις των άρθρων 16 Π.Δ. 17/1996, Ν. 1568/1985 και 25 του Ν. 2224/1994 υποχρεώσεις έναντι των με δανεισμό παραχωρηθέντων και σε αυτή εργαζομένων δύο μισθωτών και την βάρυναν οι υποχρεώσεις σεβασμού των κανόνων πρόνοιας και μέτρων ασφαλείας που όφειλε να πάρει δια των οργάνων της κατηγορουμένων, για την προστασία των δανεισθέντων αυτών και σε έργο αυτής απασχοληθέντων, γ) κατά τις παραδοχές ο πρώτος των αναιρεσειόντων Α. Σ. αναφέρεται ως υπεύθυνος επιβλέπων μηχανικός της ΔΕΗ, η δε αναφορά στο αιτιολογικό κατ' επανάληψη ότι αυτός ήταν εντεταλμένος για την παρακολούθηση και τήρηση των όρων της σύμβασης και την ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του έργου όταν τελειώσει, ότι ήταν εντεταλμένος μηχανικός της ΔΕΗ για τη συντήρηση του σταθμού, δεν αναιρεί την εγγυητική ευθύνη αυτού ως επιβλέποντος μηχανικού του συγκεκριμένου έργου της ΔΕΗ για καθαρισμό των χοανών από την τέφρα, στο οποίο έργο και συνέβη το εν λόγω εργατικό ατύχημα από αμέλεια και αυτού, όπως και οι ανέλεγκτες ουσιαστικά παραδοχές του αιτιολογικού και οι αιτιάσεις των αναιρεσειόντων ότι οι έννοιες εντεταλμένου και επιβλέποντος μηχανικού δεν

ταυτίζονται, είναι απορριπτές και δεν συνάγεται καμία ασάφεια στην αιτιολογία από τις αναφορές σε εντεταλμένο μηχανικό. Επομένως, όλοι οι σχετικοί από το άρθρο 510 παρ.1 στοιχ. Β', Δ' και Ε' του ΚΠΔ, προβαλλόμενοι λόγοι αναιρέσεως της κρινόμενης αιτήσεως των δύο αναιρεσιόντων, για έλλειψη ακροάσεως, για έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας και εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή νόμου, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Μετά ταύτα, αφού δεν υπάρχει άλλος παραδεκτός λόγος αναιρέσεως της κρινόμενης αιτήσεως για έρευνα, πρέπει η κρινόμενη κοινή αίτηση αναιρέσεως των δύο αναιρεσιόντων κατηγορουμένων να απορριφθεί και να καταδικασθούν οι αναιρεσιόντες στα δικαστικά έξοδα (άρθρο 583 παρ. 1 ΚΠΔ) και στη δικαστική δαπάνη της παρασταθείσας πολιτικώς ενάγουσας (άρθρα 176, 183 Κ.Πολ.Δ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει τη με αρ. εκθ. 10/10-12-2014 κοινή αίτηση των Α. Σ. του Β. και Α. Μ. του Π., περί αναιρέσεως της με αρ. 228/2014 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Δυτικής Μακεδονίας. Και.

Καταδικάζει τους δύο αναιρεσιόντες στα δικαστικά έξοδα εκ διακοσίων πενήντα (250) ευρώ τον καθένα και στη δικαστική δαπάνη της παρασταθείσας πολιτικώς ενάγουσας εκ πεντακοσίων (500) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 22 Απριλίου 2015.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 29 Απριλίου 2015.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ